

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку проведення фітосанітарної експертизи та приведення законів у відповідність з міжнародними фітосанітарними стандартами (реєстр. № 4009а від 15 липня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 06 вересня 2016 року (протокол № 50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку проведення фітосанітарної експертизи та приведення законів у відповідність з міжнародними фітосанітарними стандартами (реєстр. № 4009а від 15 липня 2016 року), поданий народними депутатами України Мушаком О.П., Кулінічем О.І. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою приведення законодавства України у сфері карантину рослин у відповідність з міжнародними фітосанітарними правилами, його гармонізації із законодавством Європейського Союзу, а також зниження рівня корупції у сфері фітосанітарного контролю та створення умов для ефективної роботи Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба України).

Для досягнення мети авторами пропонується внести зміни до Закону України «Про карантин рослин», якими 1) привести термінологію Закону у відповідність з автентичними текстами міжнародних документів у галузі фітосанітарного контролю, забезпечити її однозначне розуміння; 2) вдосконалити процедуру огляду, під час якої здійснюється відбір зразків об'єктів регулювання; 3) створити умови для допуску недержавних, відповідним чином акредитованих та уповноважених згідно з вимогами законодавства, лабораторій до проведення фітосанітарної експертизи у сфері карантину рослин, у тому числі огляду; 4) чітко регламентувати проведення первинної та вторинної (арбітражної) фітосанітарних експертиз; 5) визначити термін дії фітосанітарного сертифіката на території України – 14 днів; 6) уможливити підтвердження відповідності фітосанітарного стану

об'єктів регулювання вимогам країни-імпортера у порядку, погодженному між Держпродспоживслужбою України та службами країн-імпортерів відповідно до міжнародних договорів України; 7) встановити, що видача фітосанітарного сертифіката на експорт та реекспорт здійснюється виключно відповідно до фітосанітарних вимог країни-імпортера.

Крім того, Законопроектом передбачається доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) новою статтею 172¹, якою запровадити адміністративну відповіальність за порушення фітосанітарною лабораторією законодавства України про карантин рослин.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Основному Законі України визначається, що Україна є соціальною, правовою державою (стаття 1); людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність (стаття 3); в Україні визнається і діє принцип верховенства права, Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша і друга статті 8), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та центральні органи виконавчої влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, статті 75 і 113).

Кабінет Міністрів України згідно з частиною першою статті 113 Основного Закону України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Так, Кабінет Міністрів України забезпечує здійснення внутрішньої політики, виконання Конституції і законів України, актів Президента України; вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина; спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади; здійснює інші повноваження, визначені Конституцією та законами України (пункти 1, 2, 9, 10 частини першої статті 116 Конституції України).

Згідно з частиною другою статті 120 Основного Закону України організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією і законами України.

Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Повноваження міністерств, інших центральних органів виконавчої влади поширюються на всю територію держави (частина друга статті 1, частина перша статті 16 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»).

Згідно зі статтею 75, пунктом 5 частини першої статті 85, пунктами 1, 5, 12 частини першої статті 92 Конституції України Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів, наділена виключною компетенцією щодо визначення засад внутрішньої політики. Під державною політикою Конституційний Суд України розуміє стратегічні напрями діяльності держави в економічній, соціальній, гуманітарній, екологічній, правовій та інших сферах її внутрішнього життя, а також у сфері відносин з іншими державами на певну історичну перспективу. Засади внутрішньої політики – це відправні ідеї, основні принципи стратегічної лінії діяльності держави у названих сферах. Вони є базою для проведення політики органами виконавчої влади, зокрема й Держпродспоживслужбою України у сфері карантину та захисту рослин (абзац четвертий пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 02 березня 1999 року № 2-рп/99 (справа про комунальні послуги)).

Основний Закон України (стаття 50) гарантує кожному право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, на вільний доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Держава, як визначено в частині четвертій статті 42 Конституції України, взяла на себе обов'язок захищати права споживачів, здійснювати контроль за якістю і безпечною продуктів та усіх видів послуг і робіт.

Положення Законопроекту щодо визначення відповідальності за порушення фітосанітарною лабораторією законодавства України про карантин рослин кореспондує змісту статті 68, пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, згідно з якими кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України. Так, виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати види правопорушень та міру відповідальності за них (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини та підпункт 1.1. пункту 1 резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 (справа про відповідальність юридичних осіб)).

Відповідно до пунктів 1, 5, 22 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, засади використання природних ресурсів, а також засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку проведення фітосанітарної експертизи та приведення законів у відповідність з міжнародними фітосанітарними стандартами (реєстр. № 4009а від 15 липня 2016 року), поданий народними депутатами України Мушаком О.П., Кулінічем О.І. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ